Nagyvárad, 1899. V. évfolyam 93. szám. Vasárnap, április 23.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 » — »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . 3 » — »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, április 22.

A bűnbak.

(K. Ö.) A merkantil-liberalis közgazdasági politika eljátszotta kisded játékait. Jelszava volt a kivitel fokozása és mégis azt látjuk, hogy a kiviteli piaczokat egymásután kénytelen feladni; a régi piaczokat elveszitjük és nincs meg bennünk a képesség ujak szerzésére. Először arra törekszünk, hogy mezőgazdasági áldozatok árán megvásároljuk azokat a feltételeket, melyek mellett iparunk exportálni képes. Ha ezek azután meg vannak, akkor egy darabig exportálunk és ellenállás nélkül feladjuk a piaczokat, hogy azután ujabb áldozatok árán a veszteséget pótolhassuk. Két legnevezetesebb exportiparunk, a malom- és czukoripar fejlődéséből és kiviteli képességéből ezt a tanulságot meritettük.

És amig exportiparunk ekép folyton visszafejlődik, a mezőgazdaságot sem tudtuk azon a nemzetgazdasági nivón tartani, a melyen biztos alapját képezhette volna egy egészséges közgazdasági élet fejlődésének.

Mikor emiatt panaszkodni mertünk, egyszerüen lehurrogtak, mert akkor még in floribus volt az a közgazdasági politika, mely az exportipar megteremtésének jelszavával egyszerüen port hintett a nemzet szemébe. Mikor azután később a vezető politika arra a tapasztalatra jött, hogy exportipart és nagykereskedelmet megteremteni nem tud és érezte egyuttal a mezőgazdasági válság következményeit, menteni iparkodott a helyzetet.

Pedig korántsem igaz, hogy bizonyos konjunkturák szabályozása, melyek alatt a mezőgazdaság sulyosan szenvedett, a kormány hatalmi körén kivül esik. A világverseny, melyet hibásan, de következetesen tengerentuli versenynek neveznek, ha le is nyomta a nyers terménynek árát, azért még sem tesz lehetetlenné minden javitási kisérletet.

A közkormányzatnak, ha az nyakig benne nem lett volna a merkantilizmus védelmében, számtalan mód állott volna rendelkezésre, hogy a világverseny daczára is megerősithette volna mezőgazdaságunkat. Csak akarnia kellett volna. Csak az olcsó viziutakat, a védvámokat és a gazdasági hitel szervezését akarjuk felemliteni.

Mi csoda tehát, ha a mezőgazdaság védelmezői a földmivelésügyi kormányzatot támadták, mint a mely a mezőgazdaság leghivatottabb őre. Az agrár érdekek őre azonban rosszul őrködött. Sem a közkormányzatban nem tudott érvényesülni, sem agrárpolitikát nem tudott csinálni. Most, hogy az uj átalakulások következtében a kormány helyes agrárpolitikának zászlaját bontotta ki és az agráriusok a tőzsdének a mezőgazdaságra veszedelmes monopoliumának megszüntetését tüzték ki czélul, a merkantilisták ezt az akcziót oly szinben igyekeznek feltüntetni, mintha a tőzsdében és annak horribilis visszaéléseiben egyszerü bünbakot keresnének, melyre a mezőgazdaságot ért csapást és ezen csapás nyomában fakadt általános gazdasági válságot egyszerüen rásózhatjuk.

Nem keresünk bünbakot, aminthogy erre nincs is szükség, hanem keressük a valódi bünöst és ezt fellelnünk sikerült abban a helytelen közgazdasági politikában, melynek a tőzsde képezte elsőrendü faktorát s mely alatt a börze képezte a közgazdasági élet leghatalmasabb rugóját.

Amidőn tehát a megváltozott viszonyok hatása alatt frontot csinálunk a börze hatalmának és visszaéléseinek, egyszerüen élünk jogunkkal, megvédeni a törvényességet a törvénytelenség ellen, mi hivatását képezi a tisztességes sajtónak. Ez annál is inkább kötelességünk, mivel a tőzsde nem képes azoknak az illegitim üzelmeknek gátat vetni, melyek a mezőgazdasági termelésnek kárára vannak. Pedig ezt hányszor igérte. Igéretében a budapesti börze annyira ment, hogy önmagát is megreformálta. Hogy ez mennyit használt, mutatják a közel mult napvilágra jutott börzei visszaélések. Fel nem tehetjük többé, hogy a tőzsdében komoly szándék lenne azok nyakára lépni, akik kihágásokra hajlandók. Egy olyan intézménytől, mely a gabona-uzsorát tőzsdei szempontból legitim üzletnek tartja, semmit sem várhatunk és nem is hiszszük, hogy képes lenne a tőzsdeszabadságot összhangzatba hozni a törvényességgel.

A merkantilizmus csatlósai azonban a tisztulást előkészitő akcziónak azzal akarnak gáncsot vetni, hogy belerántják a börze érdekkörébe az ipart és kereskedelmet is. Senki sem bántja az ipart és a kereskedelmet, ameddig az a tisztesség határai között mozog, legkevésbbé bántja valaki az ipart a börze ellen irányuló akczióban. A tisztességes ipar és keres-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A sárgalábu ember.

Irta: **Prigl Olga.**

Ugy rákaptunk, hogy az egész familia az ablakhoz rohant, ha valaki véletlen elkiáltotta magát:

— Jön a sárgalábu ember! . . .

Ez vasárnaponkint történt, hétköznap a sárgalábu ember nem volt látható. Mint az üstökös csillag, ugy jelent meg ő pontos időben a jó Istennek áldott hetedik napjának délutánján és kemény, feszes lépésekben tette meg sétáját az egyik utcza hosszától a másikig.

Furcsa figura volt, az ember nem tudta, hogy nevessen-e, vagy szánakozzék rajta. Télben, nyárban, virághullajtó tavaszi napon, avagy fakó locs-pocs időben, az egy elválhatatlan szürke ruháját viselte, a mely vékony volt és kimosott szinü s hétről-hétre világosabb, hogy utoljára fehér lett, mint a kifehéritett vászon. Am tiszta volt mindig és keményre vasalt, gigerlisen felgyürve a szokatlan magassarku rikitó szinü sárga czipők fölött, a melyek szükek és aprók voltak, hogy csak ugy lépkedhetett bennük, mintha tojáson járna.

Különben ugy látszott, hogy minden büszkesége ezekben a sárga czipőkben összpontosult. Folyton nézegette őket az alászegett bozontos, szürke fejével és gondosan keresztülugrotta a pocsolyákat.

Egy ilyen vasárnap délután és már estefelé, — valaki kopogott az ajtón. Megjegyzem, bérházban laktunk és végig a folyosón különkülön lakások voltak. Az öreg nyilván megtévedt, mert igen nagy zavarba jött. A fakó sárga bőre alatt felszökött a vér egész a szürke haja száláig, de inkább kékes árnyékot vetett a pergamen szinü arczára.

Zavartan hebegett:

— Kérem a doktor ur . . .

A húgaim befutottak a másik szobába, az édes anyám meg a konyhán volt éppen, — hát össze kellett, hogy szedjem magamat:

— A doktor ur nem itt lakik . . .

— Óh ezer bocsánat! — ezer bocsánat! — ismételgette és folytonos meghajlások között hátrafelé ment ki az ajtón.

Alig birtam a nevetést türtőztetni, a húgaim meg odabent pukkadoztak.

Aztán el kezdtek szekirozni:

— Te, a sárgalábu Don Juan tán szántszándékkal tévesztette meg az ajtót?

— Ugyan menjetek, hisz a doktort kereste.

— Lári, fári, — az alkalmat kereste az ismerkedésre, — vigyázz a szivedre Ilka!

— Elég volt már a bolondságból, megharagszom gyerekek!

Több se kellett a lányoknak:

— Pártolja! — pártolja! — kiabálták karban és egy egész hétre való viczczet találtak megint a sárgalábu emberen.

No és a következő vasárnap csak beállitott megint. Azt se tudtuk hova legyünk meglepetésünkben. Már kevésbbé volt zavart, de annál udvariasabb. Egy kottát ajánlott föl, mert ugymond, hallott bennünket zongorázni. Valami valczer volt, a saját szerzeménye.

— Egy fölfedezetlen tehetség, egy vad zseni, — méltányolta az édes apánk és mi leányok versenyt petyegtettük le a kottáit. De talán mi felejtettünk el zongorázni, — a valczer sehogyse hangzott szépen.

A mi bizarr, az mindig tetszetős és igy mi magunkat okoltuk. Bizonyosan nem birjuk megérteni.

Elég az hozzá, hogy a sárgalábu embert már nem nevettük ki többé. Barátja lett a házunknak és kezdtük szokásba venni, hogy minden vasárnap meghivjuk ebédre.

Ő kifogástalan diszkrécziával fogadta ezeket az ebédeket és minden tál étel után felállott, hogy már nem bir többet enni. Alig győztük magunkat exkuzálni.

Igy alaposan divatba hoztuk az öreget. A titokzatosság mindig imponál, de még jobban, ha az ember mecénásnak érzi magát és valami képzelt aranybánya után kutat. Az ismerőseink valóságos konkurenczíát vittek véghez egymás között, a sárgalábu ember iránt táplált vendégszeretetben, azt se tudták, hova tegyék.

kedelem leghivebb és legerősebb szövetségesei lévén a mezőgazdaságnak, senkinek sem jut eszébe ezek kárát keresni. Ezek olyan igazságok, hogy csodálkoznunk kell afelett, hogy tartalmatlan merkantilista jelszavaknak még mindig jut szerep Magyarországon. Van remény, hogy a legitim kereskedelem elkülöniteni tudja érdekeit a börze szabadság nevében üzött lelketlen üzérkedéstől.

Nem bünbakot keresünk, hanem a valódi bűnöst. A differenciális játék utján üzött börzei visszaélések meggátlására irányuló akczió kezdete a börze megadóztatása lesz. Utánna következzék a határidőüzlet korlátozása.

A Kanzelparagraph.

Tegnap a kuriai biráskodási javaslat bizottsági tárgyalása kapcsán megemlékeztünk *Molnár* praelátusnak a kanzelparagraphusra vonatkozó felszólalásáról és *Plósz* miniszter válaszáról. A tárgyalás további folyamata, különösen *Barabás* felszólalása arra mutat, hogy e paragraphus elfogadása, még a képviselőházban sem fog egészen simán menni. Erre mutat a *Pesti Hirlapnak* egyik feltünést keltő közleménye is.

Van ugyanis e szakasz diszpozicziói közt egy olyan is, amely ellen, — mint a »P. H.« értesül — *a néppárt kötelékén kivül álló képviselők* is föl fognak a házban szólalni. E rendelkezés büntetést szab oly lelkészekre, akik abból a czélból, hogy valaki bizonyos jelöltre szavazzon, vagy ne szavazzon, vagy a szavazástól tartózkodjék, *egyházi kegyszerekben* való részesitésre tesz igéretet vagy a kegyszerek elvonásával fenyeget. Eme rendelkezés *törlését* fogják proponálni, mint balljuk, azzal az érveléssel, hogy egyházi kegyszerei *csak a katholikus egyháznak vannak*, már pedig az igazság és méltányosság azt kivánja, hogy *felekezeti különbség nélkül* azonos és egyenlő büntetéssel sujtassék a lelkészi izgatás. Ennek az álláspontnak tegnap már kifejezést adott az igazságügyi bizottságban *Barabás* Béla.

Van erre más, sokkal fontosabb ok is. És ez a gyónási titok, melyet nem szabad odadobni a politikai küzdelembe. Választási elkeseredett küzdelmek között könnyen találkozhatnék ember, aki csupa gyülölködésből azt állitaná, hogy őt a pap a feloldozás megtagadásával fenyegette és ez ellen a pap nem képes védekezni.

Különben is a javaslat indokolása azt mondja, hogy érvénytelenségi okot csak szabatosan körülirt és rendes birói hatáskörbe tartozókkal analog, határozott tények képezhetnek. Ezek közé pedig a gyónás nem tartozik.

Elvárjuk a törvény, jog és igazság alapján álló kormánytól, hogy legalább a Kanzelparagraphusnak ezt a kiáltó módon sérelmes pontját törülni fogja.

A honvédség sérelme.

Katonai körökben nem csekély feltünést keltett, hogy a m. kir. honvédség helyettes főparancsnokává Paarmann altábornagyot nevezték ki.

Valami nagy megelégedettség a honvédtiszti karban eddig se volt. Évek óta folyton helyeznek át a közös hadseregtől tiszteket a honvédséghez, olyanképen, hogy azok áthelyezésük alkalmával mindjárt elő is lépnek, megelőzvén azokat a honvédtiszteket, a kik már évek sora óta szolgálnak a honvéd-hadseregben s a kiket természetszerüleg nagyon elkeserit hogy ezekkel a folytonos áthelyezésekkel megnehezitik nekik az avancementjukat.

Indokolják ezeket az áthelyezéseket azzal, hogy a honvéd-hadseregnél nem elég a tiszt. Hát ez a körülmény néhány esztendővel ezelőtt tényleg fönnállott ugyan, de ma már a folytonos áthelyezéseknek a czélja nyilvánvalóan csak az, hogy a honvédségnél is teljesen meghonositják az osztrák szellemet, azt a bizonyos, sokat emlegetett szellemet, a mely Magyarországon olyan rendkivül népszerü.

Hogy aztán most a honvédségi adlátus kinevezése lett szükségessé, általánosan várták és általánosan természetesnek tartották, hogy e diszes és nagyfeladatokkal járó állásba olyan ember fog kineveztetni, a ki már eddig is a honvédséghez volt beosztva.

Ugy vélték, hogy adlátussá Bolla altábornagy fog kineveztetni. Jó katona, müvelt katona, derék, szimpatikus ember és mindenekfölött lelkes magyar ember.

Lehet, hogy ez utóbbi tulajdonság az, a mely — megártott neki.

Mert a katonai körök legnagyobb meglepetésére nem Bolla neveztetett ki honvédségi adláturnak, hanem az ő mellőzésével Paarmann tábornok, a ki nem magyar ember s a ki eddig a honvédséggel abszolut nem törődött.

A honvéd tiszti karban pedig az elégedetlenség nőttön nős és azt beszélik, hogy a mellőzött Bolla altábornagy a dolog miatt nyugalomba készül menni, nagy kárára a honvédségnek, mely az olyan kitünő katonákat, mint a milyen ő, bizony nem egy könnyen nélkülözheti.

A Tisza-klikk Tiszáék nélkül.

Lassankint összezsugorodik az a csoport, a melyet a politikai közéletben Tisza-csoportnak neveznek. A bensö kapcsolatok, amelyek a klikk tagjait összetartották eddig, lazulni kezdtek és addig lazultak, amig egészen szétváltak.

Ime, most már a Tisza-klikk az enyészet utján van. Alig maradt belőle más, mint háromnégy ember, a ki még konokul ragaszkodik a balhiedelemhez, hogy ők vannak hivatva Magyarország politikai irányát megszabni. A csoport, amely Tiszáékhoz huzott még, de most már egészen Tiszáék nélkül, sőt, mint a jelek mutatják — frontot csinál Tiszáék ellen.

Tegnap este ugyanis a Drechsler vendéglőben vacsora volt, amelyen a Tisza-klikk vett részt — Tiszáék nélkül. Csaknem valamennyien együtt voltak a vezér és főalakokon kivül, a minek megvolt a maga alapos oka.

Valószinü, hogy a rendes Drechler-féle vacsorától tegnap azért maradtak távol éppen Tiszáék, mert *Horánszky* Nándor és a régi nemzeti párt néhány intim tagja egyszerre csak betoppant oda. Az örömteljes ovácziő, a melyben Horánszkyt és barátait a csoport részesitette, bizonyitotta, hogy szabadabban vesznek lélekzetet, amikor Tiszáék nincsenek jelen és az a lidércznyomás, amely az egyesülés szellemére nehezedett eddig, eltünt.

Tiszáék nem voltak ott és az lehetővé tette, hogy a különben ellenséges két csoport egy pillanat alatt megértse egymást. Sokáig is maradt együtt a társaság és sok eszmét tisztáztak ezalatt. Mindmegannyi elég erős volt arra, hogy a kapcsokat megerősitse a két csoport között.

Ő azonban mindezek daczára sem bizakodott el, sőt még tovább ment szerénységében. Meglehetősen rossz dythirambokat irt a háziak dicsőitésére.

Mindegy, ezek a költemények a családi levéltárba kerültek, esetleg ha reliquiákra lenne szükség. Tovább nem kerestünk a sárgalábu ember után, ellenben egész legendák keringtek életmódjáról, lakásáról, melyeket valójában nem látott és nem tudott senki. Hogy titkos iratai vannak Kossuthtól, hogy Petőfinek egy pár kinyomatlan versét tartogatja, a melyet a világért oda nem adna senkinek, hogy személyes levelezésben áll Ibsennel a nagy norvég költővel s más efféle. Hogy a szobája valóságos muzeum s ő maga otthon valamely hires magyar vezér koponyájából iszik s minden pénzét beleöli ezekbe a ritkaságokba.

— Csodabogár, valóságos aranybogár, — vélték.

Körülbelül egy esztendő telt el e közelebbi ismeretségben és a sárgalábu ember renoméja egyre növekedett. Bizalmasa lett a házaknak s mellékjövedelemképpen apró szolgálatokat is teljesitett. Igy rákövetkező nyáron a szomszédaink elmentek a fürdőbe, ugyszintén mi is hazulról; no nem a fürdőbe, mert annyi pénzünk nem volt, hanem nyaralni mentünk egy nagynénénkhez.

Igen jó kedvvel tértünk haza, egyik húgom pártit csinált, valami jó falusi pénzes ember jegyezte el. Az egész idő alatt pontos értesitéseket kaptunk közös barátunktól, ki mindenre nézve elvállalta a felügyeletet. Még a kanárinkat is ő ápolta és a virágainkat az ablakban s a ház előtti közös kis kertből hatalmas rózsabokrétákat küldött időnként.

Igy az egész nyáron.

Páratlan ember! — s nagy reklámot csináltunk neki kint a falun, sőt az egész környéken.

Hazaérkeztünk, mondom és a legnagyobb rendben találtunk mindent. Olyan valami érzés fogott el bennünket, — mintha nagyurak lettünk volna, a kit mindennel készen vár otthon a kulcsár. Az ember könnyen beleképzeli magát az ilyen helyzetekbe s ez az érzés nem is kellemetlen.

Jóizü édes álmot aludtunk a régi fedél alatt és meg sem gondoltuk másnap milyen szomoruság várt reánk. Barátunk elutazni készült és búcsuzni jött. Csak azt várta, — ugymond, hogy mi hazatérjünk. Valami külső nagy tanulmányutra indult, ahonnan nem fog egyhamar visszatérni. Talán ki megy Amerikába is.

Rendkivül érzékenyen bucsuztunk el s az egész trupp kikisérte őt a vasutállomáshoz. Kendőket lobogtattunk a tovarobogó vonat után.

Körülbelül egy hétre rá, váratlan vendégeink érkeztek. A jövendőbeli rokonok a húgom vőlegénye részéről. Anyám az ezüstneműket ment kipakolni, csak mutatni kell, hogy nekünk is van válamink, — ki irja le azonban meglepetését, mikor az egésznek hült helyét találta. Balsejtelemtől kergetve, keresni kezdte a takarékpénztári könyvecskénket, a melyben a húgom stafirungja volt letéteményezve összekuporgatott bankókban, — nem volt sehol. Kétségbeesett lomolást vittünk végbez, valamennyi szekrényt kiforgattunk, valamennyi sarkot megnéztünk, még a diván aljját is, mindenütt. Könyvnek, ezüstnek semmi nyoma. Én elébe futottam az édes apámnak, ki akkor jött haza éppen a hivatalból, — lelkendezve beszéltem el, hogy mi történt. A szegényt majd megütötte a guta, olyan piros lett egyszerre. Tétován nézett végig a folyosón, a bezárt ajtókon, a melyek gúnyosan látszottak nevetni és nevettek a kertben a rózsafák, a piros gerlicze, az orgonabokorban.

Hová lett? — Hová lett?

Egy gondolat villant rajtunk keresztül. Sürgönyözni kell a sárgalábu embernek. De hova? — Ibsenhez, a norvég költőhöz, vagy a tenger alatti kábelen Amerikába?

Megállott belé az eszünk. Végig forgattuk a lakást ujból, hasztalan. Feljelentettük a rendőrségnek, megindult a nyomozás, de csak annyit tudtunk meg, hogy a pénzt a sárgalábu ember vette fel a mi nevünkben.

Azóta szörnyen óvakodtunk a csodabogaraktól.

Kath. autonomia.

A kath. autonomia 27-es bizottsága két nap alatt befejezte a 9-es bizottság által elfogadott autonomiai tervezet általános tárgyalását. Az érdekes vitában igen sokan felszólaltak, kifogásokat is emeltek a javaslat egyes részei ellen, de ugy látszik, a 27-es bizottságnak igen nagy többsége alkalmasnak találja a tervezetet arra, hogy a jövendő autonomiának alapját képezze, a bizottság ugyanis, mint már tegnap távirati értesités nyomán jeleztük, 20 szavazattal 4 ellen általánosságban elfogadta a javaslatot, melyet tudvalevőleg a bizottság előadója, jogakadémiánk tudós tanára, dr. *Hoványi* Gyula készitett.

Az ülésről a következő hivatalos tudósitást adták ki:

A katholikus autonomiát szervező kongressus 27-es bizottsága ma délután fél négy órakor a főrendiház bizottsági termében ülést tartott Szapáry Gyula elnöklete mellett.

Jelen voltak egyházi részről: *Samassa* József dr. egri érsek, *Hornig* Károly báró veszprémi püspök, *Ivánkovics* János rozsnyói püspök, *Vajda* Ödön dr. zirci apát, *Molnár* János pápai prelátus, *Bita* Dezső dr. egyetemi tanár, *Városssy* Gyula prelátus, kanonok, *Rajner* Lajos kanonok, *Karsch* Lollion dr.; világi részről: *Apponyi* Albert gróf, *Zichy* Nándor gróf, *Csekonics* Endre gróf, *Rakovszky* István, *Timon* Akos dr., *Sághy* Gyula dr., *Ugron* Gábor, *Mócsy* Antal, *Hortoványi* József dr., *Györffy* Gyula dr., *Günther* Antal dr., *Fásztély* Jenő, *Petrovácz* József, *Borsódy* Géza és *Hoványi* Gyula dr

A bizottság Apponyi Albert gróf, Ugron Gábor, Timon Ákos dr., Günther Antal dr., Rakovszky István, Győrffy Gyula, Sághy Gyula, Mócsy Antal és Hoványi Gyula, a 9-es bizottság előadójának felszólalása után mellőzte ugy Timon Ákos min. tanácsos egyetemi tanár azon inditványát: hogy a vezér elvek megállapitása alapján egy három tagu bizottság küldessék ki egy uj javaslat szövegezésével, mint Hortoványi Józsefnek a tegnapi ülésben beadott határozati javaslatát. Mellőzte továbbá Sághy Gyulának ma beadott azon határozati javaslatát, hogy az előterjesztett javaslat azon utasitással adassék vissza a kilenczes albizottságnak, hogy az 1870/71-iki javaslat alapján s az erdélyi egyházmegyei autonomia figyelembe vételével és beillesztésével készitsen uj, megfelelő indokolással is ellátott javaslatot, kiterjeszkedve az egyházi javadalmak betöltésének módozataira is.

A bizottság a kilenczes albizottság javaslatát a *részletes tárgyalás alapjául elfogadta*, csupán Timon Ákos, Sághy Gyula, Hortoványi József és Ugron Gábor szavaztak a javaslat elfogadása ellen.

A legközelebbi ülés május 1-én délután fél négy órakor lesz a főrendiház bizottsági termében.

Vaskapu és Kina.

Goluchovszky Agenor gróf, a császári Ház minisztere tegnap Budapestre érkezett, hogy a magyar kormánynál az osztrák Dunahajózás érdekeit hatásosan képviselje.

A bécsi községtanács ugyanis tegnap elég szemes volt egyhangu határozattal tiltakozni a Vaskapunál szedendő hajózási illetékek ellen és felterjesztést intézni az osztrák kormányhoz, hogy akadályozza meg azt a merényletet, melyet Magyarország az osztrák kereskedelem ellen készül intézni.

Magyarország saját költségén, óriási pénz- és munka árán szabályozza a Vaskaput és az osztrákok akarják ennek hasznát látni és tiltakoznak ellene, hogy a magyarok tőlük dijakat szedjenek.

Félő, hogy a mi kormányunk nem lesz elég erős a hatalmas féllel szemben, mert az uj vaskapui dijak szedését kicsinyes ürügy alatt máris augusztusra halasztották. Pedig ez a Vaskapu-kérdés fogja csak igazán megmutatni, hogy az uj magyar kormány csakugyan feladata magaslatán áll-e, avagy csak olyan meghunyászkodó lesz-e mint elődje volt, valahányszor Magyarország igazsága jogtalan osztrák aspirációkkal állott szemben?

A külügyminiszternek egyuttal más feladata is van: előkésziteni Budapesten az utját a kinai kalandnak.

Ebben a részben egészen biztosra veszik a sikert és — sajnos — mi is azt hiszszük, hogy nekik lesz igazuk. A *„Pester Lloyd“*, ez az örökös félhivatalos, mely hódol és szolgál minden kormányt, anélkül, hogy az elvekkel és személyekkel törődnék, már egyengeti a szomszéd utját. Ez a derék lap ma imigyen panaszkodik:

»És igy a következményekkel a legterhesebb esemény játszódik le, mely századokra hathat ki: Kina gazdasági megnyitása előttünk folyik — nélkülünk. Egy világon osztoznak és Ausztria-Magyarország részvétlenül nézi mint az álmodozó poeta a föld javainak felosztását, nem törődvén azzal, hogy gyermekek és unokák keservesen meg fogják sinyleni a hibákat, melyeket mi követtünk el«.

Ez csakugyan igaz volna, ha Magyarország legalább gazdaságilag önálló lenne, ha önálló ipara és kereskedelme volna és nem lenne Ausztria belföldi gyarmata, melyet az osztrákok arra is fel akarnak használni, hogy pénze és vére árán tengerentuli gyarmatot is szerezzenek maguknak.

Végül uj hadtest kell Brünnbe, kellenek uj puskák és uj ágyuk és fel kell emelni az egész hadsereg létszámát. Erre is kell a mi pénzünk és erre is lesz pénzünk, noha ezernyi községben nincsenek iskolák és a jövedelmi adót országszerte felsrófolják, hogy a rendes költségeket fedezhessük és pontosan leróhassuk Ausztriának az eddigi hü béradót.

Az épitkezési kedv fokozása.

— Jóvá nem hagyott szabályrendelet. —

Egy évtizeddel ezelőtt Nagyváradon az épitési kedv nagyobb arányokat öltött; gyors egymásutánban emelkedtek a csinosabbnál-csinosabb épületek nemcsak a város főbb utvonalain, hanem a kisebb utczákban is.

Az utóbbi pár évben azonban nagyon megcsappant az épitkezési hajlam. Ennek a visszahatásnak az oka részben az állandóan 700—800 üres lakásban s a nehéz megélhetési viszonyokban leli magyarázatát. Aki csak teheti összébb vonja a kiadásait minden téren. Igy a lakásnál is. Az eddigi 4—5 szobás lakás helyett megelégesznek sokan 3—4 szobával.

A városi tanács az épitési kedv fokozására legczélszerübb módozatnak találta, ha az uj épületekre a 12 évi községi adómentességet hozza be.

Erre nézve szabályrendeletet dolgozott ki s abban egyuttal megállapitotta, hogy a város főbb utczáin csak emeletes házat szabad emelni. Ugyancsak ezen szabályrendelet szerint, ha régi ház helyére emelnek uj épületet, az adómentesség idejére köteles a tulajdonos a régi épület után fizetett községi adót tovább is fizetni.

A városi közgyülés hosszabb vita után a szabályrendeletet elfogadta, azonban *Mihelfy* Adolf törvényhatósági tag a szabályrendeletet hosszabb felebbezéssel támadta meg.

A miniszter már határozott a szabályrendelet sorsa felett s azt a felebbezés figyelembe vételével *nem hagyta* jóvá.

Első sorban kifogásolja a belügyminiszter, hogy az épitkezési magasság megállapitását és az uj épületek községi adókedvezményét egy szabályrendelet keretében vették, holott az előbbi épitkezési szabályrendelet keretébe tartozik. Különben sem czélszerü az a meghatározás, hogy egy vagy két emeletes legyen az épület, mert ez nem biztositja a czélt. Ennél megfelelőbb, ha a magasságot a párkányzatig számokban határozzák meg s kitüntetik a minimumot.

A szabályrendeletnek az uj épületek községi adópótlék aluli mentességéről szóló része is több pontjában téves.

Eltekintve — ugymond a miniszter — hogy a város fejlődésének az uj házak keletkezése nem alapfeltételét, hanem eredményét képezi, az nem is vezet czélhoz, mivel az uj házak keletkezése nem a községi adópótlék-mentességtől, hanem egészen más tényezőktől függ. A községi adómentesség az állami adómentességtől lényegesen különböző természetü, mert az uj házak a községi élet összes kedvezményeit azonnal igénybe veszik, de meg a községi adó mentesség némileg az egyenlő teherviselés elvébe is ütközik.

Hogy a lebontott épületek helyére jövő uj házak után a régi adópótlék egész időre változatlan összegü, el nem fogadható, mert igazságtalan és törvénybe ütközik, mivel a mentesség idejére a fizetendő pótadó-összeg mérvét állandósitaná, pedig ez törvény szerint évenként az állami adó eredménye arányában vetendő ki; másrészt az illetők változatlan összegben fizetnék, mig a törvény szerint az az adótárgy tényleges jövedelme után fizetendő.

Nem helyesli a szabályrendeletet a miniszter azért sem, mert az adómentesség nincs időhöz kötve, nincs kimondva, hogy pl. a 10 vagy 15 éven belül épitett házakóa szól az engedmény. Továbbá kifogásolja, hogy állandóan minden épületre kiterjed a mentess g.

A miniszter szerint város fejlesztési szempontból csak ugy czélszerü az adómentesség, ha egyes területre, pl. a Bazár-szorossal kapcsolatos részekre szól, de itt is csak határozott időre. Kimondaná pl. a város, hogy a szabályozás által nyert területre 10—12 év alatt emelt épületek bizonyos ideig községi adómentesek.

A miniszteri leirat végül a szabályrendelet büntető határozatait kifogásolja.

A mostani szabálytervezet tehát meg van semmisitve. A városi tanácson a sor, hogy a miniszter utbaigazitásához képest átalaktja-e a szabályrendeletet, vagy letesz egészen — az épitési kedv fokozásáról.

Uj tüzoltó anyag.

Budapest, április 22.

Érdekes találmányt mutatott be ma délelőtt Eberhardt Miksa müncheni mérnök a Tattersall telepén. Egy folyadékot talált fel, amelynek segitségével a tüzet hihetetlenül gyorsan el lehet oltani s tovaterjedését is meggátolni. A tüzoltó anyag alkalmazását maga a feltaláló mutatta be a miniszteriumok, a főváros, a tüzoltóparancsnokság és az államvasutak képviselőinek jelenlétében. A szürkés folyadék olyan hig, mint a viz s a hova cseppen, ott nemcsak a tüzet oltja el, hanem a hőt is eltünteti, ugy hogy egy imént még izzó fahasábot kezébe veheti az ember a melegség parányi érzete nélkül.

A bevezető kisérlet ez volt: Eberhardt egy petroleummal telitett rongydarabot meggyujtott s a mikor javába égett, belemártotta kezeit a folyadékba, megfogta az égő rongyot egyszerüen összegöngyölte a kezében — s a tüzet egy pillanat alatt elfojtotta.

Azután egy kitömött zsákot öntött le petroleummal, meggyujtotta s kezét ujból a folyadékba mártva, végig simitotta az égő zsákot. A tüz azonnal elaludt.

Nagyobbszabásu volt a két utolsó kisérlet. A feltaláló egy kátránynyal megtöltött árkot gyujtott meg. A tüz hatalmas lángokban csapott

föl, sürü füstgomolyt bocsátva. A lángok oly hőséget terjesztettek, hogy a nézőközönségnek tiz lépésnyire kellett visszavonulnia. Eberhardt mérnök erre egy sajtárba öntötte tüzoltó anyagát, amelyet beleöntött a gödörbe. A tüz abban a pillanatban kialudt.

Szépen sikerült az utolsó próba is. Egy szalmával bélelt nagy farakást gyujtottak meg, a melyet időnkint még kőolajjal öntözgettek. A farakás ropogva, sziporkázva égett s Eberhardt a tüzet az ő folyadékával megtöltött fecskendővel 14 másodpercz alatt eloltotta ugy, hogy a fadarabok aztán tüzet se fogtak többé, sőt bármelyiket szabadon a kezébe vehette az ember, — a hőnek nyomát se érezte.

A kisérletek befejeztével a feltaláló mérnököt lelkesen megéljenezték.

A HÉTRŐL.

— Mi az, hogy egy optikusnak nem megy ugy az üzlete, mint ahogy számitotta?

— Optikai csalódás.

*

— De nézd csak, hogy hasonlit egymásra ez a két gyerek!

— Nagyszerü! De különösen az egyik.

*

(*Jelenet a miniszterelnökségen*).

Főispán: Itt van a kegyelmes ur?

Portás: Igenis, méltóságos uram!

Főispán (felmegy Széll Kálmánhoz. Hosszabb ideig benn marad. Végre is lejő és szól a portásnak): A kocsimat!

Portás (kikiált): A *tekintetes ur* kocsija álljon elő.

*

(*Csak finoman*).

A törvényszék az *Engel*-czéget fölmentette a borhamisitás vádja alól, ellenben elmarasztalta *helytelen pinczekezelés* czimén.

Grósz Dávidot, a hirhedt kasszafurót a *kassza*, furás vádja alól felmentették, ellenben elitélték 20-évre *kemény tárgyakon elkövetett erőszak* czimén.

(*Kakas Márton*).

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Áprillis 30. A biharmegyei Casinó közgyülese d. u. 4 órakor.
Májsu 22. A régészeti és történelmi egylet közgyülése.
April 25. Gazdasági szakelőadás a vármegyeházán d. e. 10 órakor.

* **Személyi hir**. Dr. *Hovánvi* Gyula jogtanár, az autonomiai bizottság előadója Budapestről, hol az autonomiai 27-es bizottság ülésén résztvett, Nagyváradra visszaérkezett.

* **A városi tanácsból.** Nagyvárad város tanácsa tegnap délelőtt ülést tartott, a melyen nagyon sok apróbb ügyet intéztek el. A város által kiadandó *bizonyitványok dijairól* szóló szabályrendeletet életbeléptetés végett kiadták a polgármesternek. A dijak beszedésével megbizottak minden 10 napban tartoznak a bejött összeget a pénztárba beszállitani. — Az *országos iparegyesület* megkereste a várost, hogy lehetőleg minden szükségletét hazai czégektől szerezze be. Figyelembe vétel végett kiadták a gazdasági tanácsosnak. — A *szeksértésről* alkotott szabályrendeletet beterjesztik a közgyüléshez. A büntetések kiszabására egy bizottságot választ a törvényhatóság. *Az erkölcs emelése az iskolákban*. A községi iskolaszék megkereste a várost, hogy a községi iskolák részére erkölcsös irányu könyvtárt állittasson fel. A tanács a megfelelő összeget utalványozta.

* **Birói kinevezések**. A m. kir. igazságügyminiszter *Baróthy* Pál nagyváradi kir. törvényszéki jegyzőt a nagyváradi kir. törvényszékhez, dr. *Maurer* László nyiregyházai és *Gruden* Dezső szolnoki törvényszéki jegyzőt a margittai kir. járásbirósághoz albiróvá nevezte ki, *Kastner* Miklós margittai kir. járásbirósági albirót a komáromi királyi járásbirósághoz helyezte át.

* **Tanitói jubileum**. Pálffy László biharpüspökii tanitó 25 éve müködik már a tanitói rögös pályán. 25 éves jubileumát f. hó 18-án ünnepelte, amikor is kartársai élükön Grünner Győző csatári tanitóval nagy ovációkban részesitették a derék tanitót, ki már 25 generáczlót vezetett be a magyar kultura elemeibe.

* **A borhamisitások és a nagyváradi kamara**. A borhamisitások ügye most foglalkoztatja az összes magyarországi kereskedelmi és iparkamarát, az aradi kamara felirata folytán, a melyet ez ügyben a kereskedelmi miniszterhez intézett s pártolás végett az összes kamarákhoz megküldött. Az aradi kamara felirata elsőben is kiemeli a kereskedés terén fölmerült visszaéléseket, a melyek, — mondja a felirat — e rohamos térfoglalásának pusztitó hatását különösen sulyosan érezte az aradhegyaljai bortermelés és az aradi borkereskedés. A ménesmagyarádi borvidéket a a nyolczvanas években csaknem teljesen elpusztitotta a filloxeravész; az uj tőke már meg hozhatná a maga eredményeit, de rémülve látja az érdekelt termelő- és kereskedő közönség, hogy a hirneves, aradhegyaljai borok piaczuk egy nagy részét azon okból vesztették el, mert versenytársak támadtak, akik képtelenül alacsony áron hoznak borokát forgalomba. Borüzletük teljes pangásban van, tavaly szüretkor mustban volt ugyan élénk forgalom, de a kiforott ó-borokat senki se keresi, természetesen mert azok olyan áron, amiért a borhamisitók készitményeiket kinálják, nem adhatók el, hacsak a termelők és a szolid borkereskedők tönkre jutni nem akarnak. Ily körülmények között a kamara örömmel üdvözölte a borhamisitók üldözését. A baj a kamara nézete szerint abban az intézkedésben gyökerezik, hogy a bor izsgálók csak feljelentés, vagy pedig alapos gyanu fenforgása esetén eszközölhetnek valamely pinczében vizsgálatot és vehetnek bormintákat vegyi kémlés végett. — Egyebekben pedig azt ajánlja a kamara a miniszternek, hogy megbizható központi szakközegekkel vizsgáltassa meg időnként a termelők és kereskedő pinczéit. — A felirattal a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara kereskedelmi osztálya is foglalkozott. Azt helyeselte s pártolását kimondotta; különösen kiemelve a központi szakközegek alkalmazásának szükségét, a kik váratlanul jelenjenek meg a vidéken a pinczék vizsgálata végett. Ezenkivül óhajtja a nagyváradi kamara, hogy a vegyvizsgálati dijak vagy egészen töröltessenek el, vagy a minimumra szállittassanak le.

* **A pozsonyi főherczegi udvarból**. Alis főherczegnő, Frigyes főherczeg legkisebbik leánya, akit egészségének helyreállitása czéljából hosszabb ideig tartottak Abbáziában, az este édesanyjával, Izabella főherczegnővel hazaérkezett Pozsonyba. A kis főherczegnő teljesen meggyógyult s igen jó szinben van.

* **Zágrábi tudós a Szent-László-fürdőben**. A Püspökfürdő hévvizi csigáinak, melyeket a Hájó és Rontó községbeli gyermekek gyöngysorba füzve árulgatnak a fürdőlátogató közönségnek, hirneves tanulmányozója akadt *Spir. Brusina* zágrábi egyetemi tanár személyében. Az európai hirü tudós, ki a zágrábi zoologiai muzeum igazgatója, ezidő szerint elsőrendü ismerője az édes vizi puhányoknak, ezen csigák tanulmányozása czéljából directe fogja városunkat felkeresni. A tudós professzort ezen tanulmányi utjában dr. *Tóth* Mihály polgári iskolánk igazgatója fogja kalauzolni — a ki ezen kövületekről városunkban az orvos természettudósok vándorgyülésén 1895-ben értekezett s kit mint geologust, Brusina tanárnak dr. Koch A. budapesii egyetemi tanár ajánlott. A tudományos kutatás ugy geopalaeonthologiai tekintetben, mint ezen csigák élő alakjainak földrajzi elterjedésére nézve és felette érdekes eredményü lesz, a mennyiben eddig sem a fajok pontos meghatározását, sem azok fellépésének geologiai korát a tudomány teljes biztossággal nem állapitotta meg. Dr. Tóth Mihály igazgató ur szives igéretét vettük, hogy a kutatás tudományos eredményét annak idején olvasóinkkal közölni fogja.

* **A Nagyváradi Nemzeti Szövetség** választmánya f. hó 22-én dr. Bulyovszky József elnökletében ülést tartott, melyen résztvettek: dr. Nagy Ernő alelnök, Schöpflin Ágoston, Sipos Orbán, dr. Perjéssy Mihály, dr. Márkus László (titkár), Winkler Lajos, Réz Mihály és dr. Gyémánt Jenő. A választmány, elnök inditványára a mára hirdetett közgyülést elhalasztotta, azon okból, hogy részint a megválasztandó elnök személyére nézve megállapodhasson, részint az évi jelentést a számvizsgálók s a szövetség tagjainak névsorára vonatkozó előterjesztéseket, a kebelbeli ügyosztályok müködésének kimutatásával kapcsolatban ismertethesse. Tudomásul vette a választmány továbbá a »Magyar Népzászló«-ra és a portómentes levelezésekre vonatkozó titkári intézkedéseket.

* **Szent György napja**. Két legnevezetesebb dátuma az esztendőnek Szent György és Szent Mihály napja. Jóllehet, hogy mindent átalakitó korszak a költözések idejét más napokra plántálta át, ma is sok szokás, hagyomány füződik a Szent György naphoz. Az egyház mint egy határkőnek tartja a tél és nyár között. A templomokban korábban kondulnak meg a harangok hajnalban az Urangyalára és este pedig később harangoznak. A nagyváradi katholikus templomokban a holnapi Szent György napja miatt ma estétől fogva 8 órakor harangoznak.

* A **debreczeni főgymnásium tervrajza**. A napokban ért végett Debreczenben az a nagyfontosságu tanácskozás, a melynek örvendetes eredménye lesz a debreczeni főgymnásium felállitása. Már az uj épület tervrajza is készen van. Az impozáns palota sikerült terveit *Peiser* Károly, a nagyváradi püspökségi uradalom főmérnöke készitette.

* A **Széchényi-tér rendezése**. Nagyvárad város közgyülése elfogadta a Rhédey-kert felügyelőségének azon ajánlatát, hogy a Széchényi-teret 870 f. költséggel teljesen átalakitsa. A kert felügyelő bizottság tegnap délután állapitotta meg rendezés tervezetét a helyszinén. A Mária szobor uj helyét kimérték s kijelölék az utakat.

* **Páris — Nagyvárad nélkül**. Ahoz nagyon szegények vagyunk, hogy a jövő évi párisi kiállitás alkalmából valami kiváló dolgot mutassunk be a világnak s megelégszünk, hogy két régi emléket a nemzetőrök zászlóját küldjük el. *Klösz* György fővárosi fényképész ajánlatot tett a városnak, hogy stereoskop képekben bemutatja Nagyváradot a világ kiállitáson. A városi tanács azonban nem fogadta el az ajánlatot, mert a városnak erre nincs pénze.

* **Az iparos ifjak estélye**. A nagyváradi iparosifjak által rendezett szinielőadások erkölcsi és anyagi sikere elösmerést érdemeltek ki. Megérdemlik a derék közreműködők, hogy a fáradságos buzgólkodás után egy vig estét töltsenek. Ma, vasárnap este gyülnek össze barátságos estélyre a Karger-féle nyári vendéglőben. A zenét az ifjuság mükedvelőkből álló zenekara adja, amely a szinielőadásokon is közreműködött.

* **Krivány a nagyváradi kir. Táblán**. A negyedmilliós aradi sikkasztó gavallér *Krivány* Jánosról azt irják a lapok, hogy sulyos tüdőbetegségben szenved és könnyen megeshetik, hogy mielőtt a földibüntetést elvenné, leszámol az élettel. Igy alig van kilátás arra, hogy a nagyváradi kir. Itélőtábla foglalkozzék a bünügyével, de azért már is foglalkoztatta

Krivány a nagyváradi táblát. A napokban pénteken került *Járossy* Károly táblabiró előadásában tárgyalásra az Aradmegye által *Krivány* János ellen meginditott keresett, a mely szerint az elsikkasztott 225,000 frtért végrehajtást kér a vármegye a Krivány összes vagyonára. Érdemleges határozatot azonban nem hoztak, mert a szükséges iratok nem lettek mind csatolva. A kir. Tábla pótlást rendelt el

* **Halálozás.** Mély részvéttel vettük a következő gyászjelentést:

Alulirott mély fájdalommal tudatják a legjobb atya, após és rokonnak *Nagy* Márton hódosi kocsmárosnak folyó hó 21-én d. u. 4 órakor élte 77-ik évében történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai f. hó 23-án d. u. 3 órakor fog a hodosi kocsmánál levő lakásnál az ev, ref. egyház szertartása szerinti ima után a fugyivásárhelyi sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1899 április hó 22-én. Béke poraira! Szatmáry Lajos, Szatmáry Etelka férj. Molnár Jánosné nevelt gyermekei. Molnár János veje, Molnár Eszter férj. Lénárt Józsefné, Molnár Róza, Molnár Janika, Szatmáry Irén, Szarmáry Gizella unokái, Lénárt József rokona.

* **A közös pénzügyminiszter fiának balesete.** Kállay Frigyes huszárhadnagy, Kállay közös pénzügyminiszter fia, akit a lova levetett és maga alá tipot, teljesen jól érzi magát, ugy, hogy tegnap sétálni mehetett. Atyja a közös pénzügyminiszter, aki látogatására oda érkezett, teljesen megnyugodva távozott.

* **Verseny-tekézés.** A kath. kör két ujonnan felszerelt teke-pályának vasárnap délután 2 órakor lesz a megnyitása. Ez alkalommal nagy verseny-tekézés is lesz dijakkal.

* **A Püspök-fürdő megnyitása.** Idestova benne leszünk a legszebb tavaszba, s megélénkülnek a kiránduló helyek s a fürdők. A Püspökfürdőben már készülnek a szezonra, hogy teljes pompával fogadhassák a vendégeket. A kitünő gyógyfürdő áldozatkész bérlője: Czegléd y Sándor buzgólkodik, hogy a fürdő előkelő közönségének legkényesebb izlését, legmesszebbmenő óhaját kielégithesse. A páratlan hatásu gyógyviz évenkint annyi szegény betegnek adja vissza egészségét s a pompás erdő, sétányok kellemes tartózkodást nyujtanak az üdülni vágyóknak. A fürdőt május elsején nyitják meg.

* **Hétszáz mesterinas gyónása.** Aradon történt, hogy a városi mesterinasok közül hétszáz római katholikus tanulót sikerült gyónásra vinni. Mindössze harmincz-negyven inas maradt el a nevez tes aktustól. Az iparosok sem sajnálták a gyónáshoz való munkaszünetet és az iskolaigazgatók és tanitók sem sajnálták az idejüket. Teljes számmal kisérték a mesterinasokat a templomba a gyónásra, ami a legnagyobb rendben ment végbe. Meglájszott az inasok viselkedésén, hogy az aradi minorita rend kiválóan nagy gondot fordit a mesterinasok állandó vallásoktatására. Sőőt annyira megy buzgalmuk, hogy minden nagyobb ünnep előtt vallásos ünnepet is rendeznek a mesterinasok számára. A legutóbbi ilyen ünnepnek ez volt a sorrendje: ima, egyházi ének, s végül az igazgató buzditó beszéde. Ezeken a vallásos inasünnepeken maga a minorita-rend főnöke nagyobb papi kisérettel jelenik meg. Különben Aradon az evangelikusok, reformátusok és zsidók is nagy gondot forditanak az inasok valláserkölcsi nevelésére. Jó lenne, ha ezt a példát másutt is követnék.

* **Elfogott szélhámos.** Tegnap az esti órákban egy *Széles* János nevü foglalkozás nélküli csavargó próbált pénzt kicsikarni Nagy-Körözs utczán *Mezei* kereskedőtől. Egy szelet papirost mutatott elő, melyen *Kadlecsek* Sámuel mészáros 1 frt 60 krt. kért kölcsön. A kereskedő előtt gyanusnak tünt fel az aláirás s posztonálló rendőrt szólitotta elő, aki azután bekisérte Széles Jánost. Előtte való nap *Jakóbi* Mór Nagy-Körözs utczai kereskedőtől kért ugyancsak Kadlecsek mészáros nevére 1 frt 60 krt. valaki s mint tegnap Széll Jánosnak a rendőrség előtt tett vallomásából kitünik, ott is ő fordult meg. Hogy még hány helyen fordult meg igy Széles János, azt a vizsgálat még ezután fogja kideriteni.

* **A Kárger-féle** kitünő nyári mulató hely gazdát cserélt, amennyiben Kárger Sándor tulajdonos a helyiséget bérletbe kiadta Karikás Vilmos fiatal vendéglősnek. A bérlő teljes ambitióval igyekszik, hogy a vendégeit jó italokkal és izletes ételekkel szolgálja ki.

* **A párbajozó jogászok.** Valamennyi főiskola tanári testületének gondot okozott már a hallgatók tüzes temperamentuma, amelylyel a köztük megesett véleménykülönbségeket szaporán egyenlitették ki karddal meg pisztolylyal. Multkoriban a budapesti királyi magyar tudományegyetem fakultásainak tanácsa foglalkozott a párbajozó hallgatók megrendszabályozásának ügyével és ugy határozott, hogy semminemü külön intézkedést nem tart szükségesnek, mert az egyetemi polgárság nagy része katona lévén, a lovagias elégtételadásra kényszeritve van, másfelől pedig a polgári hatóság amugy is üldözi a párviadal vétségét. Ezzel szemben most Eperjesről azt irják, hogy az ottani jogakadémia hatósága kimondotta, hogy a párbajozó joghallgatókat az akadémiáról *egy fél évre ki fogja zárni.*

* **A csuz és köszvényes bántalmak** legbiztosabb gyógyszere az a hires csuz és köszvény elleni kenőcs, melyet Zoltán Béla udvari szállitó budapesti gyógyszertárában lehet üvegenként 1 frtért kapni. E páratlan szer csodás hatásáról, mint értesülünk, ezer és ezer ember győződött már meg.

* **Névváltoztatás.** A belügymiszter *Wachsmann* Albert nagyváradi gyógyáru kereskedő és kiskoru Gusztáv és László fiai vezetéknevének »Vadász«-ra változtatását engedélyezte.

Osztálysorsjegyek vételére ajánljuk az általánosan ismert és jó hirnévnek örvendő *Lukács Vilmos* (Budapest, V., Fürdő-utcza 10.) bankházat, hol az osztálysorsjátékra vonatkozó mindennemü kérdésben szivesen kap mindenki felvilágositást, valamint kivánatra játéktervezetek azonnal ingyen és bérmentve megküldetnek.

* **Megnyitás.** Ma és minden vasárnap délután 3-tól 8-ig a 37-ik gyalogezred zenekara hangversenyt rendez a Schlauch-parkban.

Pénzhamisitó banda Biharmegye határán.

Az ország összes rendőr hatóságai előtt ismeretes *Rostás* czigány-familia egyik jeles tagjáról ir sólyomkői levelezőnk érdekes dolgot.

Biharvármegyének a Szilágysággal határos községeiben egy idő óta sok hamis pénz van forgalomban. A csendőrség hiába kutatott az ügyes hamisitók után, nem birt rájönni a jól jövedelmező üzletre.

A napokban a halmosdi csendőrség őrsvezetője: *Varga* József végre eredményre jutott. Elfogott egy oláh embert, aki a hamis pénzt forgalomba akarta hozni.

A további vizsgálatnak azon meglepő eredménye lett, hogy egy egész banda foglalkozik a hamispénzek értékesitésével. A környék majd minden oláh és tót ajku községeiben volt a bandának tagja s ezek csapták be a hamisitványokkal a lakosokat.

A tulajdonképeni »gyár« Halmosdon volt, ahol *Rostás* Tógyer közönséges, szurtos oláhczigány készitette a hamis pénzt s ő adta át a banda többi tagjainak forgalomban hozás végett.

A csendőrség megtalálta a hamistáshoz használt eszközöket s ezek között a primitiv gypsz mintákat, a melyekkel olyan ügyesen utánozta az ezüst és nikel pénzt, hogy csak gondosabb megvizsgálás, vagy pengetés által lehetett a hamisitást fölismerni.

Nem volt válogatós a pénznemekben; 1 forintost, koronást, 20 és 10 fillérest gyártott, ólomból.

Különben *Rostás* Tógyer már gyakorlott a hamis pénz készitésében. Ugyancsak pénzhamisitásért hosszabb ideig raboskodott.

Mikor elfogták, meg sem kisérlette a tagadást, csak a felett méltatlankodott, hogy társai ügyetlenül dolgoztak s igy vége a gyöngyéletnek.

A csendőrség Rostáson kivül már többeket letartóztatott s folytatja a nyomozást, hogy a banda összes tagjait kézrekeritse.

Iparügy.

Az ipartestület előljárósági ülése.

Az ipartestület előljáróságának f. hó 20-án tartott rendes havi ülésén jelen voltak: Bertsey György elnök Andriska Károly alelnök. Babrik József, Balogh Mihály, Bodnár János, Bogdán József, ifj. Cser János, Czeglédy Jeremiás, Czigelt József, Dévald Mihály, Gábor János, Gyöngyössy Gyula, Hegedüs József, Mészáros József, Milibák József, Mokri János, Nagy József, Óváry Lajos, Plander Sámuel, Péchy Antal, Rozslay Géza, Szegedi József, Széles Lajos, Tarsoly Ferencz, Weisz Károly, Voszka Ferencz előljárók, Mihálovits János, Vlád Ágoston számvevők. Vágásy Imre ügyész és Jankovics János főjegyző.

A márczius hó 16-án tartott előljárósági ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesitése után az elnöki havi jelentéshez csatolt tárgysorozat szerint. A márczius hóról vezetett, a számvevők által megvizsgált és mindenekben helyesnek talált pénztári számadások szerint a bevétel 610 frt a február havi maradvány 264 frt 62 kr, összesen 874 frt 63 kr, a a kiadások 430 frt 30 kr, a pénztári maradvány 444 frt 33 kr volt.

A kert-utczai testületi házak bádog fedelének kijavitása és befestése munkálata Balogh János bádogosnak, mint legolcsóbb ajánlatot tevőnek adatott ki.

A néhai Hann László hagyománya egy agg iparosnak a menházban leendő eltartásra 4000 frt befizetve lett, az erre vonatkozólag készitett »Alapitványi levél« betáblázási biztositás engedélyezése végett a közgyülés elé terjesztetni határoztatott.

A menházban 1899. évi május hó 1-ső napjától kezdődőleg életfogytiglan leendő eltartásra Losonczi József csizmadia, Dobos István timár és Muszkás János elaggott és munkára képtelen iparosok lettek felvéve.

Az iparos tanonczoknak iskolai órák mulasztásai miatt az iparos polgárok utóbbi időben gyakran zaklatásnak voltak kitéve, sőt pénzbüntetéssel is sujtattak, jövőre nézve ezek elháritása végett megbizta az előljáróság a test. aljegyzőt, hogy a mulasztásokat naponként ellenőrizze, hogy másnap a mulasztás oka megállapitható legyen, mi által a további zaklatások megszüntessenek ezen külön szolgálatért a tanidő alatt ez évben havonkint 10 frt mint külön müködési pótlék lett megszavazva.

A székely fiuknak további hozatala és segődtetése, — azon okból, mivel az eddigi tapasztalatok arról győztek meg, miszerint a székely fiuk segődtetése nem felelt meg azon várakozásnak, melyet a hazafias czél érdekében hozott áldozattal összeegyeztetni lehetne, mert 30—40 közül alig válig ki kettő aki az iparos pályára valódi hajlammal birna, a többivel pedig annyi kellemetlenség merült fel eddig, hogy tekintettel a környékről jelentkező és kedvezőbb feltételek mellett segődtetett tanonczok mellőzése a nagyobb költségbe kerülő székely fiuk alkalmazásával a kivánt czélt elérni nem lehetett, egyelőre a további székely fiuk hozatala beszüntettetett.

A bezdáni ipartestület azon felhivása, hogy az ottan alapitandó »Rokkant alaphoz« anyagi támogatással járuljon az ipartestület, tekintettel a saját rokkantjainak eltartására szükséglendő nagy kiadásokra, melyek a jótékonysági alap egész jövedelmét igénybe veszik, ez időszerint hozzá nem járulhat.

Vigh Sándor elhalt csizmadia iparosnak temetési költségeire 10 frt. Nagy Ferencz agg kőmüves iparosnak 5 frt, továbbá 4 kisebb számlára 34 frt 14 kr lett kiutalva.

TANUGY.

Képesitő-vizsgálat. A nagyváradi kir. róm. kath. tanitó-képző intézetnél az 1898/99-iki tanévre tartandó képesitő-vizsgálatra jelentkezők kellően (születési, tanulmányi, erkölcsi, szolgálati, tiszti-orv. bizonyitványnyal) fölszerelt kérvényeket az igazgatóságához nyujtsák be 1899, május 20-ig. Jelentkezhetnek: a) tanitójelöltek; b) akik a N. Mélt. vallás és közoktatásügyi m. kir. Miniszteriumtól engedélyt nyertek. A megjelenés napja: azok részére, akik előzőleg osztály-vizsgálatot is tesznek 1899. május 20; 2) akik csak képesitő vizsgálatot tesznek 1899. májns 24. Vizsgálati dijak: a) intézeti növendékek: 10 forint; b) idegenek: 20 forint; c) oklevélilleték: 1 forint előlegesen fizetendők. Nagyvárad, 1899. április 20. *Az igazgatóság.*

ZENE és MÜVESZET.

Hock János Aradon. Hock János pénteken Aradra érkezett, hogy a magyar művészet érdekében ott is meginditott akcióját folytassa. Az első aradi tárlatot április végére tervezik. Kétszázötven képet állitanak ki ezuttal s a kiállitásra a város tanulóifjuságát ingyen bocsátják. Hockot rendkivüli lelkesedéssel fogadták Aradon s müködésének hamarosan meglesz a kivánt eredménye, hogy Szeged példájára Aradon is megalakult a müpártoló egyesulet.

Igazságszolgáltatás.

Az izgató Czudar. A sajtóperek szépen gyülnek ismét, mint tavaly, a nagyváradi sajtó birószágnál s majd mind Aradról kerül. Ujabban Czudar Mihály aradi lakos ütközött bele a törvénybe; nincs megelégedve a mai állapottal s ezen elégületlenségének a sajtó utján is kifejezést adott. Május 31-én lesz izgatás miatt ellene az esküdtszéki tárgyalás megtartva.

A főváros és vállalkozója. Soket foglalkoztunk annak idején azzal az érdekes perrel, a melyet a főváros tanácsa káposztásmegyeri vizvezeték főcsövének hasznavehetetlensége miatt a csőlerakással megbizott vállalkozó *Knuth* Károly ellen inditott. A főváros 50,000 frtnyi javitási költséget követel a vállalkozótól, mert a cső sok helyen müszaki alapozást kell ujra végezni. Az előzetes birói tárgyalást már megtartották a budapesti törvényszéknél a cső ügyében, a melyen megjelent a vállalkozó és a főváros képviselője és a birósági szakértőn kivül a peres felek szakértői is. A tanács a következő kérdőpontokat terjesztette a szakértők elé.

Mi hiányok és hibák vannak a csövekben?

Ki ezeknek az okozója? És ki a felelős érettük?

Mily nagy az összeg, a mibe a kijavitás kerülni fog?

A vállalkozó ellenkérdő pontokat mutatott be a birószágnak, mire a biréság kiadta az iratokat a szakértőknek, hogy véleményüket irásban nyujtsák be a törvényszékhez.

Knuth azt kérdezte a törvényszéktől, hogy a szakértők meghallgatása egy némely kérdésre mellőztessék, de a törvényszék a vállalkozó kérelmének nem adott helyet és a szakértőket utasitotta, hogy az összes feltett kérdésekre adjanak véleményt. A törvényszék e végzése ellen a vállalkozó felfolyamodással élt a törvényszék felülvizsgálati tanácsához a mely a felfolyamodást visszautasitotta azzal, hogy előzetes eljárásnál ilyen esetekben a törvény szerint a felebbezésnek helye nincs. Knuth e határozat ellen is felfolyamodott, de a tábla mai ülésében helybenhagyta a törvényszék végzését.

A bélyegtolvajok. A mult hónapban, az élén *Secsődy* Kálmán volt országyülési képviselő éz pénzügyminiszteri számvizsgálóval, hatan kerültek fogságba az államnyomdából nagymennyiségben ellopott postabélyegek miatt. Röviddel azután, hogy ellenük az eljárás megindult, Horváth Sándor vizsgálóbiró a foglyokat. Szecsődy kivételével, mind szabadon bocsátotta. A bióság most Szecsődy elmeájapotának a megvizsgálását rendelte el, a miért is egyelőre minden más irányban szünetel a vizsgálat. Ezt a lépést annál inkább meg kel tenni, mert Szecsődyn körül balől négy év elött, a mikor a vele pöröskbdésden állott Baugarten erzsébettéri háztulajdonos ellen merényletet próbáli elkövetni. az elmebaj jelei mutatkozás. A vizsgálatot azért a többi terheltek ellen is fojtatják.

A nagyváradi kir. tábla kitüzött ügyei.

Előadó: *Imrik Gusztáv.*

38. Wechsler Ede — Fischer Eliz.
113. Maginyecz János s. t. — Pribelszky Jánosné.
387. Gróf Wenkheim Frigyes — Dániel Dezső.
458. Kohn Lajos — Balázs Gefta.
557. Román Veturia — Petroj Juon s. t.

Előadó: *Marienescu Athanás.*

620. Braun Mór — Mandel Szeréna.
676. Bozgán Pável — Netyu Anna.
760. Rossu Simeon — Irián Flóra.
857. Kait Aladár — Kelepecz Amália.
860. Nyári Teréz — Popovics Silvius.

Előadó: *Fráter Imre.*

3370. Jova Floare — özv. Jova Floarené és társa.
221. Pljesovszki P. — Pljesovszky András s. t.
921. Pljesovszk P. — Pljesovszki András s. t.

Előadó: *Bócz Géza.*

558. Mahler Aloizia — Vandler Antal.
560. Schubkégel P. s. t. — Hegyi Márton.
627. Faur Vaszali s. t. — Zsorda Tógyerné.
614. Katona Mihályné hagyatéka.
628. Özv. Schreyer Ignácz hagyatéka.
635. Homoki Ferencz hagyatéka.
666. Balogh János s. t. Hegedüs Katicza s. t.
912. Sshubkégel P. s. t. — Hegyi Mária.

Előadó: *Nagy Ferencz.*

1034. Özv. Szív Jánosházy s. t. emberölés.
1601. Bocsa Antal s. t. becsületsértés.
1066. Szilágyi Flóre becsületsértés

REGÉNY-CSARNOK.

ARANYLAKODALOM.

Irta: **Mándoky Sándor.** 11.

Az utolsó roham előtt már sikerült a férjem közelébe jutnom. — *Kukkanj komé, jő a csiz*! kiáltják a hős székelyek az ellen fütyülő golyózáporára célozva, de a rettenthetlen Bem vezényszava, mint menydörgés kiáltja át az öldöklő csata iszonyatos zürzavarát: *Honvéd — előre!* — És megyünk, szurony szegezve rohanunk át a félig beomlott hidon. — A menekülő tüzérek puska tüzzel fogadnak minket s egy gyáva golyó homlokon találva a férjem, ki alig egy pár pillanat alatt, a karjaim között lehelte ki hős lelkét. A szivem bálványa omlott össze, — miért éljek hát tovább?! — Örjöngve kaptam fel ujra a puskám és társaimmal fergeteg gyanánt rohantam az ellenség elnémult ütegeire. — Aztán egy vakitó villanás s egetföldet rázó iszonyu dörejjel robban föl az egyik lőporos szekér és én eszméletem vesztve szédültem be a vizmosta szakadék ölébe.

Sárika féltő szeretettel öleli szorosabban szivére a régmult idők dicsőségének alkony pirjából lángban égő ezüstös homlokot, mig Miklós elragadtatással csókolja meg a lelkesen beszélő nagynéni reszkető jobbját.

És hogy szabadult meg abból a nagy veszedelemből?

Pitymallott már, midőn aléltságomból, egy félig földbe ásott czigány kunyhó nyomorúságos fekhelyén magamhoz tértem. — Borzasztó fájdalom marczangolta halántékaim, melyeknek lüktető tüzét jeges borogatással iparkodtak enyhiteni ismeretlen ápoló kezek. — A teljes közelben történt robbanás folytán balszemem világa azonnal elveszett, s a jobbal is, csak elmosódva, mintegy fátyolon keresztül láttam a körőttem levő tárgyakat. — Megpróbáltam, — de gyengeségem folytán képtelen valék felülni fekhelyemen. Ekkor egy gyönyörüséges szép fiatal czigány leány hajolt fölém s örvendezve kiáltá:

Gligor! Gligor! magához jött, — ah ő él — él!

Hát bánom is én.

Hol vagyok! — kérdém alig hallhatóan.

Jó helyen. — Ne félj ifju vitéz. — Ilána nem ellenség. — Ilána ápolni fog és meggyógyit tégedet, — mert szeret.

Igen kedves gyermekeim, az a szegény czigány leány, ki engem, a sulyosan sebesültet, ott a harczmezőn szedett föl és vitt nyomoruságos hajlékába, melyben öreg martalócz atyjával lakott, — Ilána halálosan belém szeretett és ezen czéltalan szenvedélyes szerelemnek köszönhettem én szerencsés megmenekülésem.

Ilánának, ki heteken át a legnagyobb odaadással ápolt, — első gondja volt honvéd zubbonyom és nadrágomat elégetni, melyek helyet egyszerü oláh parasztruhába öltöztetett, — sőt hogy bőröm fehérsége se lehessen árulóm, olykor-olykor még arczomat is bekormozá. — El se tudjátok képzelni édes gyermekeim, hogy mennyire kelle vigyáznom magamra, nehogy elárulva nővoltomat, e szenvedélyes czigányleány vonzalmát elveszitsem, — kitől most életem függött.

Midőn már elég erősnek éreztem magam, rávettem, hogy szökjék velem Vásárhelyre, hol rokonaim laknak, mondám, hogy gazdag vagyok, hogy én is nagyon szeretem őt, hogy boldoggá fogom tenni.

Ilána hajlott szavamra és ezer veszély s megpróbáltatásokon át, szerencsésen eljutottunk Vásárhelyre nagybátyám, — a ti megboldogult nagyatyátok házához, hol már régesrégen férjemmel együtt, mint halottat sirattak meg engem. — Itt tudta meg Ilána, hogy én is asszony vagyok. — A szerelmében csalódott leány keserves zokogásra fakadt. — Ekkor megöleltem és megcsókoltam. A bátyám kérésemre felszólitotta, hogy maradjon nálunk és hüséges ápolása s kalauzolása jutalmául nagy összeg pénzzel is megkinálta.

(Vége köv.)

TAVIRATOK.

A kuriai biráskodás.

Budapest, április 22. (Saj. tud. táv.) A bizottság ma folytatta s befejezte a kuriai biráskodás javaslatának tárgyalását. A tárgyaláson felszólaltak: *Győri* Elek, *Plósz* Sándor miniszter és *Széll* Kálmán miniszterelnök, kinek felszólalása után a bizottság elhatározta, hogy a 141. paragraphus, mely szerint az adóhátrálék nem szolgálhat okul a választói lisztából való kihagyásnak, a törvény kihirdetése után azonnal életbe lép. A belügyminiszter felhatalmaztatik, hogy e czélból a hivatalból való pótösszeirás tárgyában az esetleg szükséges intézkedéseket megtegye. A javaslat többi szakaszait a paktumbeli módositásokkal együtt elfogadták.

Távozó min. tanácsos.

Budapest, április 22. (Saj. tud. táv.) Huszár min. tanácsos, kiről az utóbbi időben a Lipótmezei tépolydában felfedezett visszaéléssel kapcsolatban oly sokat irtak, ma Niedermannal együtt beadta lemondását.

Szilágyi Dezső belügyminiszter

Budapest, április 22. (Saj. tud. táv.) Bud. Tud irja, politikai körökben bevégzettnek mondják, hogy *Szilágyi* Dezső belügyminiszter lesz s ez csak időkérdése.

Goluchovszky Budapesten.

Budapest, ápril 21. (Saj tud. táv.) *Goluchovszky* gróf külügyminiszter, gróf *Szécseny* és *Suzzara* osztály főnökök ma együttesen tanácskoztak hosszasan *Széll* Kálmán miniszterelnökkel. Hir szerint a tanácskozás tárgya a hadügyi budget jövő évi felemelése volt.

Elhunyt kuriai tanácselnök.

Budapest, ápril 22. (Saj. tud táv.) Osztrovszky József nyug. kuriai tanácselnök, Szeged egykori polgármestere, Budapesten meghalt. Szeged város küldöttségileg fogja magát temetésén képviseltetni.

Hentzi szobrának átszállitása.

Budapest, április 12. (Saját tud. táv.) A teljesen szétszedett Hentzi szobrot ma kezdték áthordani uj helyére, a kadetiskola udvarára. Hentzi alakját és az angyalt ma reggel vitték át.

A Dreyfus-ügy.

Páris, április 22. Az »Intransigeant« holnapi számában azt a hirt fogja közölni, hogy Picquart vallomásában azt állitotta, hogy Boisdeffre Possien ujságirót megfizette azért, hogy egy Dreyfus érdekében irt czikket ne közöljön. Boisdeffre Possienhez ma levelet intézett, melyben Picquart állitását dementálja.

Páris, április 22. A »Figaro« ma az irásszakértők és Chincholles vallomásait közli. Gobert kijelenti, hogy 1894. óta hisz Dreyfus ártatlanságában. Ujabb vizsgálat alapján határozottan kijelenti, hogy a bordereau nem Dreyfustól, hanem Esterházytól származik. Ciry és Molinier vallomásai Gebertéivel egybehangzóak. Delhomme, Varinard és Conard föntartják 1897. február 24-iki jelentésük következtetéseit, a melyek szerint a bordereau szerzője nem Esterházy. Meyer azt mondja, hogy a bordereau Esterházytól származik. Chincholles azt vallja, hogy hallotta Esterházynak egy nyilatkozatát, amelyben Esterházy kijelentette, hogy a bordereaut felsőbb rendeletre irta és Billot tábornoktól 80,000 frankot kapott érte. Chincholles azt hiszi, hogy Esterházy hosszabb ideig dolgozott a katonai hirszerzőiroda számára. A »Matin« azt irja, hogy Paléologue tegnap a semmitőszéknek bemutatta Panizzardi sürgönyének az eredetijét és bebizonyitotta, hogy a külügyminiszterium forditása helyes volt. (Magyar Táv. Ir.)

Személyi hir.

Bécs, április 22. A dán trónörökös pár ma Nizzába utazott. (Magy. Táv. Ir.)

Török fegyvergyakorlatok.

Konstantinápoly, ápril. 22. (Saj. t. t.) A szaloniki és üszkübi hadtestek redifzászlóaljait behivták Mauser-fegyverrel való fegyvergyakorlatra. A düsszeldorfi Ehrhardt-czégtől gépeket rendelt meg ennek a czégnek a mintái szerint való lövedékek és lövegek gyártására és a vételárnak egy részét már lefizették. (M. T. I.)

Az olasz király utja.

Golfo degli Arenci, ápr. 22. Az olasz királyi párt tegnap este, mikor a Savoya hajóra szállt, lelkesen üdvözölték. Az olasz és az angol hajóraj fényesen ki volt világitva. Ma délelőtt ½ 10 órakor a királyi pár szemlét tart az angol és az olasz hajókon, a melyek négy sorban állanak fel. (Magy. Táv. Ir.)

Francziaország és Sziám.

Páris, ápr. 22. A »Figaro«-nak egy bangkoki jelentése szerint Francziaország és Sziám között megegyezés jött létre. (Magy. Táv. Ir.)

Luccheni társa megszökött.

Budapest, ápr. 22. (Saj. tud. táv.) Genfből távirják, hogy Forcinetti olasz rablógyilkos, aki Lucchenivel együtt volt becsukva, a börtön ablakát elráspolyozta, a villámhárítón lekúszott s megszökött.

A bécsi diákok „bummel"-je.

Bècs, ápril 22. Az egyetem rektora ujabb intézkedésig ujra megengedte a diákok szokásos szombati sétáját. (Magy. Táv. Ir.)

Olasz flotta Toulonban.

Páris, ápr. 22. A »Figaro« értesülése szerint egy olasz hajóraj az őszön eliátogat Toulonba. (Magy. Táv. Ir.)

Albánok és szerbek.

Konstantinápoly, ápril 22. Az Agence de Constantinople megczáfolja egy berlini lapnak azt a belgrádi jelentését, amely szerint a bukujaveci hegyek közelében albán csapatok szerb területre betörést követtek el és arról biztosit, hogy semmiféle betörés nem történt. (Magyar Táv. Iroda.)

Óvás!

Az ősidőktől »Selters« elnevezés alatt ismert s a maga nemében egyedüli porosz királyi **Niederseltersi**

„Königl. Selters"

gyógyviz rovására annyi mindenféle visszaélés történik, hogy szükségesnek tartjuk a gyógyulást kereső közönséget **saját jól felfogott** érdekében ismételten figyelmeztetni, hogy csak a valódi porosz kir. **Niederseltersi „Königl. Selters"** gyógyviz bir azon orvos-tudományilag megállapitott indikátióval, mely a **tüdő és gégehurut** (köhögés, rekedtség) s ezen bajokkal többnyire kapcsolatos **influenza, (nátha)** leghathatósabb gyógykezelését véleményezi. Gazdag konyhasó és szénsavas nátrium, valamint nagy mennyiségü **kötött** szénsavtartalmánál fogva megl pően oldó és csillapitó hatásu, kellemes izü és könnyen emészthető, a **nyálkahártyákat nem izgató** természetes gyógyviz.

A porosz kir. ásványviz-források.

Siemens & Cie.

Kapható minden gyógytárban és megbizható füszerkereskedésben.

Kizárólagos képviselet és főraktár Magyarország területére:

Édeskuty L. ásványviz-nagykereskedés

cs. és kir. udvari szállitó Budapesten.

KÖZGAZDASAG.

—

A kiskereskedők társulata.

Folyó hó 24-én adja át *Lukács* László pénzügyminiszternek a »*Nagyváradi és biharmegyei kiskereskedők társulata*« egy küldöttség utján a feliratot, melyben több rendelet megváltoztatását kéri.

A küldöttség *Weintraub* Mór elnök, *Rosinger* Jakab alelnök, *Fröhlich* József és több vidéki tagból áll, vezetőjük és szónokuk a társulat jogtanácsosa és titkára dr. *Adorján* Ármin lesz, aki a feliratot is készitette.

A küldöttség egyuttal *Tisza* Kálmán képviselőt is felkéri pártolásra. A kiskereskedők erősen reménylik, hogy ügyük kedvező elintézést fog nyerni.

Reánk kiskereskedőkre — ugymond a felirat — akik a legalsóbb osztály krajczáros jövedelmei után élünk s akik nagy házbér és adó mellett alig tudunk napról-napra exisztálni: felette sérelmesek azon ujabb keletü intézkedések, melyek reánk vonatkozólag az illetékes királyi pénzügyi hatóságok által megtétettek, mert jelenlegi helyzetünk is elég szomoru és megterhelt: hát ha még a terhek és nehézségek még gyarapodnak?

I. Sérelmes reánk és igazán kivihetetlen első sorban a pénzügyi hatóságok utján kiadott azon rendelet, mely szerint az italmérő helyiségből a szatócsüzletbe nyiló átjáró ajtó befalazandó s az italmérő helyiségnek teljesen elkülönitve kell lennie, mert ez azt a feltételt hordja magában, hogy ha külön van a helyiség, külön kell azt kezelni is, ehhez külön személyzet kell s igy két nehézség van. Először a külön helyiség tartása, amely a vidéki rossz lakásviszonyok közt a legtöbb esetben egyáltalán kivihetetlen, mert nincsenek 2—3 szobás epületek, de keresztülvihetetlen a személyzet tartása is, mert a falusi kiskereskedők üzleti viszonyai s egész üzletmenete oly gyenge lábon állanak, hogy személyzet tartását épenséggel nem birják meg.

Jelenleg a férj és neje, vagy nagyobb gyermeke osztják meg a munkát; itt is vannak, ott is s ha egyéb nincs, legalább együtt vannak, együtt kinlódnak. Most ha az átjárók elzáratnak, az eddigi állapot megszünik, két teljesen külön üzlet lesz, mely külön vezetendő s melyhez külön berendezés szükséges. Ez telsen lehetetlen. Hisz ha figyelembe vesszük, hogy vannak Biharmegyében oly 500 lélekszámmal sem biró községek, ahol egyáltalában semmiféle üzleti helyiséget nem lehet kapni, nem pedig két szobát, ugy joggal és alaposan ismételjük fentebbi megjegyzésünket, hogy a rendelet kivihetetlen, különösen azért, mert Biharvármegye községeinek tulnyomó részében ily lakáshiány uralkodik s ezen rögtönösen és tömegesen segiteni nem lehet.

II. A második intézkedés, amely a kiskereskedők összeségét s igy a Biharmegyében legalább ezer családot — igen érzékenyen érinte az, hogy az italkészlet ezentul teljesen elkülönitve, sem az üzleti, sem a kimérő helyiségben nem tartható, hanem pinczében, vagy más harmadik helyen.

Ennek megvalósitását mindenekelőtt ismét csak a lakásviszonyok gátolják, amennyiben a kiskereskedők 9/10-ed része nincs azon helyzetben, hogy külön raktárhelyiséget, vagy külön pinczét tartson; de ami talán még annál is fontosabb, az t. i., hogy a külön raktárhelyiség okvetlenül külön segédszemélyzet alkalmazását teszi szükségessé, mert a kiskereskedő nem futhat le minden félórában a készletraktárba, nem hagyhatja ott vevőjét az üzletben s ha már venne segédet, ennek ellenőrzése ismét csak terheit szaporitaná s amugy is nagyon mérsékelt jövedelmét apasztaná, ugy, hogy a tapasztalat alapján határozottan elmondhatjuk, hogy ezen intézkedés sem foganatositható anélkül, hogy a kiskereskedők zömének anyagi erői a legteljesebb mértékben igénybe ne vétessenek, sőt még ennél is több, anyagi romásuk vonható kilátásba.

III. A fentiekkel kapcsolatban bátorságot veszünk magunknak, hogy felhivjuk Nagyméltóságod kegyes figyelmét arra, miszerint a nemrégiben beterjesztett uj italmérési törvény-

javaslat többek közt oly intézkedést tartalmaz, mely a legnagyobb mértékben alkalmas arra, hogy a szatócsokat attól a parányi jövedelemtől is megfossza, amelylyel ma még birnak s azáltal őket az állam és a családjaik iránt fenálló és elég sulyos kötelezettségeik teljesitésének lehetőségétől is elüzze.

Az uj javaslat ugyanis előirja, hogy a szatócsok ezentul a legközönségesebb pálinkát egyáltalán nem, a finomabb szeszes italokat pedig csakis poharozás és utczán való kimérés utján árusithatják. Ha ez a javaslat törvényé válik. akkor *Magyarország összes szatócsai bezárhatják* üzletüket, mert ugyan melyik szatócs üzlet exisztálhat gabonapálinka kiméréshetésenélkül; a többi czikk mellé ez ugy szükséges, mint a hogy nem lehet elképzelni üzletet helyiség nélkül; a finom italokért pedig a közönség nem jön a szatócsokhoz: a mi közönségünknek nem kell likör, sem cognac, az ha nem kap pálinkát, megy oda a hol kap és akkor ott szerzi be egyéb bevásárlásait is.

A felirat nem látja ennek erkölcsrendészeti hasznát, mert a nép akkor a korcsmába fog menni

—

Az olaszii mezőgazdák közgyülése. A nagyvárad-olaszii kiosztott legelő földek tulajdonos gazdáit 1899. évi április hó 23-án délelőtt 10 órakor a városháza tanácstermében megtartandó közgyülésre tisztelettel meghivom. Nagyvárad, 1899. ápril 23. *Szokoly Tamás*, elnők.

—

Gazdasági előadások a megyeházán. A biharmegyei gazdasági egyesület f. hó 25-én azaz kedden délelőtt 10 órakor Nagyváradon a vármegyeház nagytermében gazdasági szakelőadásokat rendez, mely alkalommal **A***bonyi* Károly gazdasági szaktanár fog előadást tartani a községi hitelszövetkezetekről és *Czeglédy* Tivadar tejgazdasági szaktanár a tejszövetkezetekről, melyre a t. gazdaközönséget és érdeklődőket meghivja.

Nagyvárad, 1899. április 22.

A biharmegyei gazdasági egyesület elnöksége.

———

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, április 22.

Az irányzat gyenge.

Buza áprilisra	8.60
Buza októberre	8.19
Uj tengeri	4.50
Rozs őszre	7.45
Zab őszre	5.76
Tengeri augusztusra	—

Az irányzat nyugodt.

Bécs, április 22.

Osztr. hitel	371.25
Magyar hitel	390.40
Államvasut	366.15
Birodalmi márka	58.75

Értéktőzsde.

Budapest, április 22.

Az irányzat gyenge.

Osztrák hitel	358.10
Magyar hitel	397.50
Államvasut	365.90
Rimamurányi	307.—
Magyar jelzálog	249.—
Salgótarjáni	636.
Wagon-kölcsön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámitoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—

—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. április 22-én.

Magyar aranyjáradék 4%	119.70
Magyar koronajáradék	97.30
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	121—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	101.—
Magyar keletivasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	96.75
Italmérési jog megváltási kötvény	100.25
Horvát-szlavón földtehermentési kötvény	96.75
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	164.25
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	138.25
Osztrák járadék papirban	100.50
Osztrák járadék ezüstben	100.60
Osztrák járadék aranyban	120.—
Osztrák korona járadék	100.50
Osztrák államsorsjegyek	139.50
Osztrák magyar bankrészvény	920.—
Magyar hitelbankrészvény	384.25
Osztrák hitelintézeti részvény	369.75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	363.20
20 frankos arany (Napoleond'or)	358.60
Németbirodalmi márka	58.45
London vista	120.70
Párisi vista	47.85
20 márkás arany	11.80

A szerkesztőért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

Van szerencsénk tudatni, hogy intézeti helyiségünket **folyó év május hó 1-től** kezdve Kossuth Lajos-utcza 4. számu házba helyezük át.

Nagyvárad, 1899. április 22.

Polgári takarék és segélyszövetkezet.
Polgári takarékpénzfár részvénytársaság.

NYILTTÉR.

—

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy a

KARGER-féle nyári mulatót

átvettem és teljesen **ujonnan** berendeztem.

Ünnepélyes megnyitása

a **37-ik** József főherczeg nevét viselő ezred

KATONAZENEKARA

közremüködése mellett

f. é. május hó 4-én

lesz.

Jó magyar konyháról és kitünő italokról gondoskodva van.

Minél számosabb látogatást kér

Karikás Vilmos,

Bikszádi
árlappal
és ismertető
könyvecskével
bérmentve szolgál
A
KÚTKEZELŐSÉG
BIKSZÁD,
(Szatmármegye.)

A Bikszádi ásványos gyógyvizet, mely egyedüli a maga nemében, több hirneves egyetemi orvostanár és hirneves vidéki orvosok, hatásánál fogva fölébe helyezik a külföldi és drága **Selters** és **Gleichenbergi** vizeknek. Gyógyitó hatása a **bikszádi** ásványos gyógyviznek kitünően bevált idült és heveny légcsőhurut, hangszálag hurut, vérköpés ellen. Nagy konyhasó tartalmánál fogva vérhányás, tüdőcsúcs hurutnál és kezdődő gümőkórnál, továbbá kitünő eredményt értek el a ***bikszádi viz*** alkalmazása által emészthetetlenség, idült- és heveny gyomorhurut, máj- és epe hólyagbántalomnál, a belek renyhe müködésénél, vesehomokban szenvedőknél, görvélykóros daganatoknál, heveny és idült női bántalmaknál, mint specificum vált be.

Bikszádi viz bérlője s a sztojkai viz főelárusitói:

ALMER LAJOS ÉS KÁROLY

nagybányai lakosok.

A Sztojkai ásványvizet, mint Erdély gyöngyét, nem hiába nevezték el ***magyar karlsbadi viznek***, mert tényleg annak gyógyhatása, a szigoru dieta betartásával: idült gyomorbántalom, máj- és epehólyag, valamint epekő bajoknál, nemkülönben ***czukorbetegségnél*** alkalmazva, valóságos csodákat müvel, kitünő hatásu a Sztojkai ásványviz a légzőszervek összes bántalmainál, valamint a női bajok és görvélykóros bántalmaknál is. — A Sztojkai ásványviz dús szénsavtartalmánál fogva, akár borral, akár gyümölcsszörppel vegyitve mint kellemes üditő ital párját ritkitja. ***Sztojkai ásványviz*** hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz igy elő s a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotrészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengeren tuli szállitást.

Sztojkai
árlappal
és ismertető
könyvecskével
bérmentve szolgál
A
FORRÁSKEZELŐSÉG
SZTOJKA.
Szolnok-Doboka m.

A bikszádi viz kapható Nagyváradon, Janky Antal utóda (Kiss Károly), Kádár János és Wurst József urak füszer üzletében. — Az alant irt legjutányosabb árak mellett, házhoz szállitva: egy üveg ½ literes bikszádi viz 14 kr., ha az üveget visszaadjuk 11 kr. Egy üveg 1 literes bikszádi viz 22 kr., ha az üveget visszaadjuk 16 kr. Egy láda 40 ½ literes üveg bikszádi viz 5 frt 20 kr., a 40 üres üveget ha visszaadjuk 3 frt 70 kr. Egy láda 25 1 literes üveg bikszádi viz 5 frt 20 kr., a 25 üres üveget ha visszaadjuk 3 frt 70 kr.

Villany-világitás!

SZENT-LÁSZLÓ GYÓGYFÜRDŐ

(PÜSPÖK-FÜRDŐ.)

NAGYVÁRAD MELLETT.

Az ezredévi kiállitáson e fürdő a nagy arany érmet nyerte.

Vasut-, távirda- és posta-állomás helyben.

Telefon összeköttetés Nagyváraddal.

Hazánk legrégibb gyógyhelye, természetes meleg 24—33 R° kénes hévforrásokkal, ártézi kuttal, ezen források fölé vannak épitve az impozáns berendezésü uri- és női tükör-fürdők, kabin- és mór földes fürdők, a gyógyeszközökkel dúsan felszerelt gyógypihenő termek. Nagy sétányok. Tekepálya.

Fürdőzésre javalva van: az izületek és izmok csúzos bántalmainál, idült s különösen savós izületi loboknál, csonttörések és ficzamok után visszamaradt fájdalmaknál; köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumaticus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorbántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Mórfürdők használata kitünő sápkór, vérszegénységnél, a női hatásu **görvély és angolkórnál,** légzőszervek és gyomorhurutjánál.

Szórakozásul szolgál gyönyörü erdei sétányok, gyógyterem, zongora, tekeasztal, tekepálya, olvasóterem, czukrászda, fővárosi és vidéki lapok, gyakori estélyek, tánczvigalmak, lawn tennis pálya, társas kirándulások a fürdő regényes hegyvidékére, naponta háromszor térzene.

Évad: május 1-től szept. 31-ig. Főévad junius 1-től augusztus 31-ig, elő- és utóévadban 30% ármérséklet.

Kitünő magyar konyha áll rendelkezésre. Tisztán kezelt erdélyi és érmelléki borokról gondoskodtam.

A vendégek részére szükséges tejet, a külön e czélra berendezett saját tehenészet szállitja.

Olcsó és jó élelmezés, kényelmes lakás, napi ár 60 krtól 3 frtig.

Orvos: Dr. TERNER BÉLA.

A fürdő ujabb berendezésénél s felszerelésénél nem kimélve fáradtságot és költséget, czélom volt, hogy az minden tekintetben megfeleljen a mai kor követelményeinek és a sikerdús gyógyhatása mellett kényelem tekintetében is kiállja a versenyt bármely külföldi fürdővel.

A n. é. közönség szives jóindulatát és pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

CZEGLÉDY SÁNDOR,

fürdő-bérlő.

Villany-világitás.

Villany-világitás.

Üzletfeloszlatás miatt

hatóságilag engedélyezett

VÉGKIÁRUSITÁS

ténylegesen *mélyen leszállitott árak mellett.*

Sokoldalu elfoglaltságom folytán elhatároztam magam, hogy Kossuth-utczai

Modern Antiquarium és papirkereskedésem

egész raktárát hatóságilag engedélyezett **végeladás** utján mélyen **leszállitott árak mellet** kiárusitom.

A midőn e körülményt a t. vevőközönség szives figyelmébe ajánlom, felkérem szükségletét mielőbb beszerezni, mert ily jó és ritka alkalom

könyvek, papirok és irodaszerek

beszerzésére egyhamar nem fog kinálkozni.

Petőfi összes költeményei diszkötésben **65** kr.

Tompa Mihály összes költeményei albumszerü illusztrált diszkiadás 16 forint helyett 11 forint.

Bársony **Erdőn Mezőn** természeti és vadászati képek számos rajzokkal és mümellékletekkel 10 frt helyett 7 frt.

A Barátság tükre. Emlék lapok barátokról és barátnőkről 4 forint helyett 1 frt 50 kr.

Shakespeare.

A velenczei kalmár.
Julius Caesar.
Machet.
A makranczos hölgy.
Lear király.
Coriolanus.
Hamlett dán királyfi,
Tévedések játéka.
Minden jó, ha a vége jó.
Két veronai ifju
Felsült szerelmesek.
Téli rege.
Titus Andronikus.
Cymbeline.
A szeretö panasza.
Vegyes költeményei.

Minden kötet fényes diszkötésben 1 forint helyett 50 kr.

Kisfaludy Károly minden munkái. A költő arczképével 6 kötet diszkötésben 10 frt helyett 7 frt.

Gr. Vay Dániel Magyarország története diszkötésben I—III. 12 frt helyett 3 frt 50 kr.

Gönczy
Magyarország kézi atlasza kötve 8 forint helyett 5 frt.

Madách Imre. Az ember tragédiája fényes figuralis diszkiadás Zichy Mihály 20 fénynyomatu képével 18 frt helyett 12 frt.

Slatin Pasa. Tüzzel-vassal a Szudánban, 2 kötet diszkötésben 8 frt helyett 5 frt.

Anthologia iskolai ünnepekre szerzett alkalmi költemények diszkötésben 1 frt helyett 40 kr.

Az ezredéves kiállitási emlék.

12 fénykép csinos vászon kötésben 2 frt helyett 30 krajczár.

Alkalmi vétel.

Nagyszabásu diszmü.

Zichy Mihály élete és müvei.

49 kép. A müvész legkitünőbb alkotásaiból. (Heliogravur és egyéb.) A müvész életrajzával és a képek magyarázatával. Nagy alaku 48—56 ctm. diszmü. Ára pompás diszkötésben 45 frt helyett 30 frt.

!!! Alkalmi vétel !!!

Pallas Nagy-Lexikona.

16 kötet fél bőrkötésben 96 forint helyett 68 forint.

Verne Gyula.

A robinsonok iskolája.
A lángban álló szigettenger.
A győzedelmes Robour.
Egy sorsjegy.
A Kárpáti kastély.

Csinos vászonkötésben kötetenkint 65 kr, az 5 kötet egyszerre véve 2 frt 50 kr.

Dárday S. Közigazgatási törvénytár I—IX. 48 frt helyett 25 frt.

Wekerle László dr. **Kis Lexikon.** Egyetemes ismerettár számos képes melléklettel. Piros vászon kötésben 4 forint helyett 1 forint.

Levélpapirok csinos, igen alkalmas elegáns dobozokban, a legdusabb választékban, bámulatos olcsó árakban.

EMLÉKALBUMOK

rendkivüli diszes kiállitásban, a legolcsóbb árak mellett 50 krtól 4 forintig.

500 iv I. számu fogalmazó papiros 10 ko	**1 frt 20 kr.**
500 iv II. számu legfinomabb fogalmazó papiros 10 ko	**1 frt 35 kr.**
500 iv III. számu fogalmazó papiros vastag 12 ko	**1 frt 55 kr.**
500 iv legfinomabb famentes fehér irodai „csillag papiros" 10 ko	**2 frt 25 kr.**
500 iv legfinomabb famentes fehér irodai vastag papiros 12 ko	**2 frt 65 kr.**
500 iv 8° legfinomabb angol levélpapiros 4 szinben	**85 kr.**

Teljes irodai felszerelések, üzletikönyvek, csomagoló, itatós, másoló és selyempapirok

mélyen a gyári áron alul.

Tisztelettel **LASZKY ÁRMIN** papirkereskedés és Antiquarium

Nagyvárad, Kossuth-uteza 19 20.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Linziment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbizható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csuznál, tagszaggatásnál és meghüléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerü házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony" védjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint nem valódit utasitsa vissza.

RICHTER F. A. gyógyszerész cs. és kir. udvari szállitók, BUDAPEST.

FELHIVÁS

az összes

gyomor és alhasi bántalmakban szenvedőkhöz:

— **Máj** —

— **Vese** —

— **Hólyag** —

— **Aranyér** —

!!Hatásában páratlan!!

PAULA-VIZ

A jelenkor szenzációs gyógyvize.

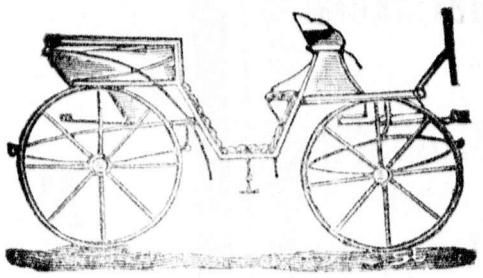
Magyaradi „PAULA"

gyógyforrás r.-v.-társaság.

Budapest, VII. Erzsébet-körut 58.

Vezérképviselő:

Janky Antal. Nagyvárad.

Bodánszky Lipót kocsigyára,

Nagyvárad, Apácza-utcza (saját-ház.)

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

gyárhelyiségemben nagy raktáron tartok

kész uj kocsikat.

Ajánlok mindenféle fedeles és fedetlen szandlaufer gazdasági kocsikat jó erős készitményeket a legjobb kőrös-fából erős, csinos munkát mutatok be, **és tetemesen leszállitott árban** árusitom el.

Gyáram az 1896. évi millenniumi kiállitáson is ki lett tüntetve, még pedig szolid és tartós munkáért.

Gyáramban elvállalok mindenféle **kovács, kerékgyártó, szatler és fényező munkákat, ugyszinte mindenféle javitásokat;** pontos és gyors elkészitéséről biztosithatom t. vevőimet megrendelőimet.

Teljes tisztelettel

Bodánszky Lipót,

kocsi-gyáros.

Uj festéküzlet. Kizárólag festékáruk.

GALLOVITS M.

Nagyvárad, Nagy-Teleky-u., 532. Saját ház.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy helyben **Nagy-Teleky-utcza 532. szám** alatt, egy a mai viszonyoknak megfelelő

festéküzletet

nyitottam. — Üzletemet az e szakmába vágó összes czikkekkel berendeztem; u. m: **porfestékek, olajban tört festékek, butor-, kocsi- és padlólakkok, parketfénymáz, bronzok sárga, fehér, vörös és zöldszinekben, továbbá nagyválasztéku piktor és mázoló ecsetek, meszelők, surolókefék,** ugyszintén házfedél festéshez igen ajánlatos **karbolineum, vörös, zöld és barna szinekben.**

Miután festéktörő gépekkel rendelkezem, olajban tört festékeket és karbolineumot tetszés szerinti szinekben bármikor készithetek és azokat gyári áraknál is sokkal olcsóbban árusithatom.

A midőn a t. vevőközönség pártfogását kérem, bátorkodom megjegyezni, hogy főtörekvésem leend a n. é. közönség nagyrabecsült megelégedését kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel

GALLOVITS M.

A nagyváradi nőipariskola
ujonnan berendezett
szabászati műtermében
a legkényesebb igényeknek megfelelő
elegáns toilettek
és
gyermekruhák
gyorsan pontosan és **rendkivül jutányos áron,** készülnek; (mérték vétel után vidékre is jótállás mellett.) Ugyanott a fehérnemü szakosztályban is munkát vállal az
Igazgatóság.

M. kir. szab. osztálysorsjáték
főelárusitója
a Biharmegyei takarékpénztár
ajánl sorsjegyeket a IV. sorsjáték 1-sö huzásához eredeti árakon. Huzás már a jövő hónapban.
A nyereményeket azonnal készpénzben fizetjük.
Sorsjegyeink kaphatók:
a Biharmegyei takarékpénztár üzlethelyiségében Kossuth-u
Lukács Mór tőzsdéjében, Bémer-tér.
K. Frankl Mari tőzsdéjében, Nagypiacz-tér,
Weisz Ignáczné tőzsdéjében, Szt. László-tér.

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhirré tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a magy. kir. szab. Osztálysorsjáték **IV. Sorsjáték** I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusitóknak elárusitás végett kiadattak. — **A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium** által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Negyedik Sorsjáték.

100.000 sorsjegy 50.000 nyeremény.

ELSŐ OSZTÁLY. **Betét 12 korona.** Huzás: 1899 máj. 18. és 19-én.			MÁSODIK OSZTÁLY. **Betét 20 korona.** Huzás: 1899 junius 14. és 15.			HARMADIK OSZTÁLY. **Betét 32 korona.** Huzás: 1899. jul. 11., 12. és 13.			HATODIK OSZTÁLY. **Betét 24 korona.** Huzás: 1899. szept. 13-tól okt. 11-ig.		
Nyeremény		Korona	Nyeremény		Korona	Nyeremény		Korona	Nyeremény		Korona
1 á		**60000**	**1** á		**70000**	**1** á		**80000**	**Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben**		
1 á		**20000**	**1** á		**25000**	**1** á		**30000**	KORONA		
1 á		**10000**	**1** á		**10000**	**1** á		**20000**	**1,000,000**		
1 á		**5000**	**1** á		**5000**	**1** á		**15000**	**(Egy millió)**		
3 á	2000	6000	3 á	3000	9000	3 á	10000	30000			
5 á	1000	5000	5 á	2000	10000	5 á	5000	25000			
8 á	500	4000	8 á	1000	8000	8 á	2000	16000			
30 á	300	9000	20 á	500	10000	10 á	1000	10000			
50 á	100	5000	60 á	300	18000	70 á	500	35000			
2900 á	40	116000	3900 á	80	312000	4900 á	130	637000			
3000	nyer. K.	240000	4000	nyer. K.	477000	5000	nyer. K.	898000			

NEGYEDIK OSZTÁLY. **Betét 40 korona.** Huzás: 1899 aug. 2. és 3.			ÖTÖDIK OSZTÁLY. **Betét 32 korona.** Huzás: 1899. aug. 23. és 24.		
Nyeremény		Korona	Nyeremény		Korona
1 á		**90000**	**1** á		**100000**
1 á		**30000**	**1** á		**30000**
1 á		**20000**	**1** á		**20000**
1 á		**15000**	**1** á		**15000**
3 á	10000	30000	3 á	10000	30000
5 á	5000	25000	5 á	5000	25000
8 á	2000	16000	8 á	2000	16000
10 á	1000	10000	10 á	1000	10000
70 á	500	35000	70 á	500	35000
3900 á	170	663000	3900 á	200	780000
4000	nyer. K.	934000	4000	nyer. K.	1061000

Ezen 480 nyeremény közül utoljára kihuzott kapja a jutalomdijat.

1 jutalom korona	**600000**		**600000**
1 nyeremény	**400000**		**400000**
1 á	**200000**		**200000**
1 á	**100000**		**100000**
1 á	**60000**		**60000**
1 á	**40000**		**40000**
2 á	**30000**		**60000**
3 á	**20000**		**60000**
20 á	**10000**		**200000**
50 á	**5000**		**250000**
400 á	**2000**		**800000**
720 á	**1000**		**720000**
1000 á	**500**		**500000**
27800 á	**200**		**5560000**
30000	nyeremény és jutalom kor.		**9550000**

Az I. osztály huzása 1899. évi május 18. és 19-én lesz. A huzások a **Magyar királyi ellenőrző hatóság** és kir közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a Vigadó termeiben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi elárusitóinál kaphatók.

Budapest, 1899. április hó 16-án.

Magy. Kir. Szabad. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lónyay. **Hazay.**

Nyomatott laptulajdonos: Szent-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.